

ІЗ 1 БЕРЕЗНЯ СТАВКА ПДВ НА ПОСТАЧАННЯ СІЛЬГОСППРОДУКЦІЇ – 14 %

25 лютого цього року набув чинності Закон від 17.12.20 р. № 1115-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції» (далі – Закон № 1115). Цим документом унесено зміни до п. 193.1 Податкового кодексу (далі – ПК), зокрема, ставку ПДВ для деяких видів сільгосппродукції зменшено до 14 %. Тож у статті розглянемо, з якої дати та хто має застосовувати нову ставку ПДВ, а також як оподатковувати перехідні операції.

Законом № 1115 передбачено, що його положення застосовуються до податкових періодів починаючи із 1-го числа місяця, що настає за місяцем опублікування цього Закону. Оскільки Закон № 1115 опубліковано в лютому (газета «Голос України» від 24.02.21 р. № 35), ставку ПДВ у розмірі 14 % починаємо застосовувати із 1 березня поточного року.

Хто може застосовувати знижену ставку ПДВ

 Постачання якої сільгосппродукції обкладається ПДВ за ставкою 14 %?

Знижену ставку податку встановлено для сіль-

госппродукції, що відноситься до таких товарних груп згідно з УКТЗЕД:

- 0102 – велика рогата худоба, жива;
- 0103 – свині, живі;
- 0104 10 – вівці;
- 0401 – у частині молока незбираного;
- 1001 – пшениця і суміш пшениці та жита (меслин);
- 1002 – жито;
- 1003 – ячмінь;
- 1004 – овес;
- 1005 – кукурудза;
- 1201 – соєві боби;
- 1204 00 – насіння льону;
- 1205 – насіння свиріпи та ріпаку;
- 1206 00 – насіння соняшнику;
- 1207 – насіння та плоди інших олійних культур;
- 1212 91 – цукрові буряки.

Для інших видів сільгосппродукції залишається загальна ставка – 20 %.

 Хто може застосовувати знижену ставку ПДВ?

Ставка ПДВ у розмірі 14 % застосовується для операцій:

- із постачання сільгосппродукції на митній території України (далі – МТУ);
- з увезення сільгосппродукції на МТУ.

Як бачимо, Закон № 1115 не уточнює, хто саме може застосовувати нову ставку. Тож у разі постачання на МТУ сільгосппродукції, що відповідає наведеним вище кодам, усі її постачальники (на всі етапи постачання) нараховують ПДВ за ставкою 14 %.

Знижену ставку ПДВ у разі постачання сільгосппродукції на території України застосовують як виробники такої продукції, так і особи, які її купили (наприклад, трейдери).

А от для операцій з експорту вказаних видів сільгосппродукції залишилася нульова ставка ПДВ.

Чи є особливості формування податкового кредиту в разі придбання сировини для виробництва сільгосппродукції, постачання якої оподатковується за зниженою ставкою?

Ні, жодних особливостей Законом № 1115 **не передбачено**. Тобто сільгоспвиробники купують товари/послуги, що використовуються у виробництві сільгосппродукції та оподатковуються за ставкою 20 %, та включають усю суму вхідного ПДВ до податкового кредиту на загальних умовах.

Розподіл податкового кредиту за товарами/послугами, які використовуються у виробництві сільгосппродукції, що оподатковується за ставкою 14 %, та у виробництві продукції, що оподатковується за ставкою 20 %, не здійснюється.

Крім того, Законом № 1115 визначено, що якщо сільгосппродукція була придбана до 1 березня з оподаткуванням за ставкою 20 %, а продається після 1 березня та оподатковується за ставкою 14 %, то **податковий кредит зберігається в повному обсязі**.

Як оподатковувати перехідні операції

Сільгоспвиробників, у яких операція із постачання сільгосппродукції (або отримання передопла-

ти) розпочалася до 1 березня, а завершується після цієї дати (наприклад, до 1 березня отримано передоплату, а продукція буде постачатися після цієї дати), цікавить, як обкладатимуться ПДВ такі операції.

Особливості оподаткування перехідних операцій у зв'язку із запровадженням зниженої ставки ПДВ прописано в п. 54¹ підрозд. 2 розд. XX ПК (цей пункт унесено до ПК Законом № 1115). Так, **ставка ПДВ у розмірі 20 % буде застосовуватися в разі:**

- якщо передоплата за сільгосппродукцію була отримана до запровадження зниженої ставки, а постачання відбувається вже після цього;
- коригування податкових зобов'язань при поверненні попередньої оплати (авансу) або продукції (товарів), що були отримані до запровадження ставки 14 %;
- коригування податкових зобов'язань при зміні договірної (контрактної) вартості сільгосппродукції, постачання якої відбулося до запровадження зниженої ставки.

Розглянемо декілька найбільш поширених ситуацій.

Ситуація 1

15 січня цього року була отримана передоплата за сільгосппродукцію та виписана податкова накладна (далі – ПН) із нарахуванням ПДВ за ставкою 20 %. Продукція відвантажена 12 березня поточного року.

У такому випадку на дату відвантаження сільгосппродукції жодних коригувань ПДВ проводити не потрібно. Адже операція вже оподаткована на дату першої події за ставкою 20 %, а постачання – це вже друга подія, яка не вимагає уточнення ПДВ.

Аналогічна ситуація виникає й тоді, коли першою подією було відвантаження, а другою – отримання оплати. На дату отримання оплати жодних коригувань ПДВ проводити не треба.

Ситуація 2

21 грудня 2020 року була отримана передоплата за сільгосппродукцію (виписана ПН за ставкою 20 %). 10 березня частина передоплати повернена покупцеві.

На дату повернення частини передоплати постачальник має виписати розрахунок коригування

(далі – РК) до ПН, в якому ПДВ слід відкоригувати за ставкою 20 %.

Аналогічною буде ситуація, коли продукція відвантажена до 1 березня, а повертається (повністю або частково) після 1 березня. Тобто на дату повернення продукції виписується РК, в якому ПДВ підлягає коригуванню за ставкою 20 %.

Ситуація 3

9 листопада 2020 року сільгоспприємство уклало договір на постачання зерна пшениці, за яким 8 лютого 2021 року воно мало поставити покупцеві 100 т пшениці за ціною 8 000 грн/т (крім того ПДВ – 1 600 грн). Відповідно до умов договору в разі збільшення курсу євро станом на 1 квітня 2021 року договірна вартість збільшується на різницю у зміні курсу, яку покупець має перерахувати сільгоспприємству. Продукція була оплачена і відвантажена у строки, обумовлені договором (до 1 березня), ПН виписана за ставкою 20 %. Доплата у зв'язку зі зміною курсу здійснена 1 квітня.

У разі проведення доплати за сільгосппродукцію після її відвантаження постачальник на дату отримання доплати має виписати РК до ПН, складених на дату відвантаження або отримання передоплати, і **донарахувати ПДВ за ставкою 20 %**. Саме такий порядок оподаткування цієї операції прописано у п. 54¹ підрозд. 2 розд. ХХ ПК.

Ситуація 4

Сільгоспприємство у грудні 2020 року уклало договір на постачання 200 т насіння соняшнику за ціною 10 000 грн/т (крім того ПДВ – 2 000 грн). 18 січня 2021 року була отримана передоплата за 150 т насіння соняшнику в сумі 1 800 000 грн (виписана ПН за ставкою 20 %). Залишок передоплати має бути отриманий 29 березня поточного року. Продукція підлягає відвантаженню 2 квітня.

У разі отримання доплати за сільгосппродукцію, яка не була поставлена до 1 березня, після цієї дати така доплата вже має оподатковуватися за ставкою 14 %. Отже, на залишок передоплати, отриманий 29 березня, треба виписати ПН і нарахувати ПДВ за ставкою 14 %.

Щоправда, у такому разі сторонам варто укласти додаткову угоду до договору постачання, в якій прописати зміну ставки ПДВ.

Ситуація 5

Сільгоспприємство у грудні 2020 року уклало договір на постачання 300 т насіння соняшнику за ціною 9 000 грн/т (крім того ПДВ – 1 800 грн). 18 січня 2021 року була отримана передоплата за 200 т насіння соняшнику в сумі 2 160 000 грн (виписана ПН за ставкою 20 %). Продукція була повністю відвантажена 4 березня.

Ця ситуація схожа на попередню. Тобто на кількість відвантаженої продукції, що перевищує суму отриманої передоплати (на 100 т насіння), слід скласти ПН і нарахувати ПДВ за ставкою, що діє на момент відвантаження, – 14 %.

І наостанок зазначимо, якщо договір постачання, в якому ціна на сільгосппродукцію була зазначена виходячи зі ставки ПДВ 20 %, був укладений до 1 березня і до цієї дати ні відвантаження, ні передоплати не було, сторонам варто укласти додаткову угоду. У ній треба зафіксувати, як визначатиметься ціна сільгосппродукції на дату постачання. Наприклад, у договорі можна вказати ціну без ПДВ. Тоді на дату постачання податкові зобов'язання нараховуватимуться за ставкою, що діятиме на дату фактичного постачання.

Безумовно, на практиці можуть виникати й інші ситуації, пов'язані із застосуванням нової ставки ПДВ. Тож чекаємо від вас запитань на консультативну лінію та на електронну адресу: otvet@balance.ua. Будемо розбиратися разом.

Чекаємо змін до форми ПН та декларації з ПДВ

Безумовно, до форми ПН, РК та декларації з ПДВ мають бути внесені відповідні зміни, пов'язані з новою ставкою ПДВ.

На дату підписання цього номера до друку на офіційному сайті ДПС у розділі «Проекти регуляторних актів» (<https://tax.gov.ua/diyalnist/regulyatorna-politika-/regulyatorna-politika/2021-rik/75156.html>) розміщено проекти наказів та оновлені форми ПН, РК, декларації з ПДВ та додатків до неї.

Так, до розділу А ПН та РК додано рядок, в якому вказується код нової ставки ПДВ – 14 %.

У декларації та додатку 1 до неї з'являться окремі рядки для відображення операцій за зниженою ставкою .

Найбільше постачальників сільгосппродукції цікавить, коли саме наберуть чинності нові форми, адже ПН, виписані починаючи із 1 березня, мають складатися за новою формою. На жаль,

поки що відповіді на це запитання немає. Тож нам нічого не залишається, як чекати і сподіватися, що оновлена форма ПН з'явиться до 31 березня – граничного терміну реєстрації ПН за першу половину березня. А головне – ДПС устигне оновити своє програмне забезпечення, і у платників ПДВ не виникне проблем із реєстрацією ПН в ЄРПН.